

селах діти були підготовані до „ялинок“ ліпше, ніж у містах. В іншому селі вчителька, правдивий ангел-опікун сірої маси, злила село в добру родину й підготувала спільну „просфору“. Там-то пані-матка (дружина священника) кермує хором. Там-то панна-магістер захоплює селян совоїми чудовими промовами. А ще в іншому селі на півночі, після церковних вечірень, відбуваються (в школі) так зв. світські вечірні: співає хор, інтелігенти промовляють, діти деклямують, іде обмін думок і т. д.

Словом, іде робота, органічно зв'язана з місцевим життям, з психікою й культурою холмщан.

Згадаю про ще один промінчик, що з'я-

вився на похмурому холмському небі. Те, про що я не раз говорив, а саме, що для дійсної праці інтелігент мусить вжитися в місцеве життя, в масу народу, — саме життя здійснює. Вчителі й вчительки, священники та їхні жінки, приїзжі сільські інтелігенти поволі затрачують те, що їх різнило від місцевих холмщан і зріднюються з оточенням, щоб не сказати „асимілюються“. І самі почувуються добре, і оточення вважає їх за своїх, рідних, і робота їм іде складніше.

Отак скромні, незнані культурні будівни, ці по селах відбудовують наше національне життя, виявляючись не раз продуктивнішими від міських інтелігентів.

В. Островський

20-ліття книгарні Т. Савули в Відні

(Від власного кореспондента).

Відень, січень 1941.

У цих днях минуло саме 20 літ, коли в пресі появилось вперше оголошення про українську книгарню Теодора Савули у Відні. Мала і скромна, а про те важлива ця українська станиця має за собою два десятки літ праці. Стирті кореспонденції з марками з цілого світу доказують вимовно, яка була її роля: давати українцеві, що десь згубився у світі, рідну книжку й газету.

Книгарня Т. Савули повстала на передодні ліквідації Видавництва Союзу Визволення України й Боевої Управи Українських Січових Стрільців. І тоді й пізніше були у Відні ще й інші українські видавництва (Чайка, УМНА), але всі вони сьогодні не існують. Якщо проіснувала Ювілейка — то це виключна заслуга її власника, нині сивого купця-ремісника, що мав пристрасть до української книжки в найкращому цього слова розумінні й завжди вмів її віднайти та не раз і вирятувати від повної загибелі. Тимто якраз книгарня Т. Савули й цікава, що тут знайдете всі видання, не раз справжні білі круки, конфісковані в Польщі, дуже багато видань про Україну і зв'язані з нею проблеми в чужих мовах, мапи й поглядів таблиці України, які ніколи не бачили стін школи, але тепер тимбільш мають вартість. Та чи тільки те? Є тут окремий відділ кар-

ток-видівок, безліч відзнак від УСС почавши та медаль. Є в ній і своєрідний справжній архів, якого основу творять архів Боевої Управи УСС і д-ра І. Боберського та підручна бібліотека, що має чимало рідких сьогодні та вичерпаних видань.

Дуже змінився від тоді, коли вперше повстала книгарня Т. Савули, Відень. Але ні книгарня, ні її власник не змінилися. Вона, як і була, так і є, при Рімергассе 2, він як і був, так і є щирим прихильником української книжки. З великих магазинів книгарні, як і досі, виходить щоденно велика пошта, що знову несе до розкинутих по закутках Велико-Німеччини земляків рідне слово, підручник до науки чи розваги. Як колись писали з Вещляру і Йосефова, так і тепер приходять звідусіль копєрти з тією самою адресою. А сам власник? Хоч поважний віком, має ще молодечі плями зробити з цієї книгарні справжній культурницький осередок у Відні й чимало чого перевидати та надрукувати нового.

„Українське Видавництво“ у Кракові зі складом уже виданих у рр. 1940/41 власних книжок та багатством книжок, нот і листівок, перейнятих від „Української Накладні“, та книгарня Савули у Відні — це 2 найбільші нині осередки українського наукового руху на захід від Сяну. П. Теодор Савула має безперечні заслуги для української культури, з якими слід привітати його з його своєрідним ювілеем.

А. К.

В Румунії повний спокій

БУКАРЕШТ, 4. II. — Згідно з урядовим повідомленням з понеділка, впродовж останніх 24-ох годин запанував у цілому краю спокій. Ніде не дійшло до зударів, грабунків, чи пљондрвань. Від 21.—23. I. тривали домашні ревізії в учасників революції. В Букарешті арештували всього 2.868 осіб. З цього 2.257 осіб задержали у в'язниці. На провінції арештували 2.776 осіб. Разом у в'язниці перебуває 5.033 осіб, що їх підозрюють у співучасті в революції. До вечора 1. II. сконфіскували в повстанців 87 важких та 446 легких скорострілів, 19.234 військових крісів, 8.043 ловецьких стрільб, 9.623 пістолів та револьверів, 76 механічних пістолів, 531.137 скорострільних набоїв, 41.040 револьверових та пістолевих набоїв, 931 ловецьких набоїв, 422 ручних гранат, 18 кілограмів динаміту, 111 динамітових набоїв та 4 запальні петарди. У Будапешті

знайшли 129 вантажних авт пограбованого добра. Бунтівники, що заатакували станицю мандармерії Ферк-Аврік у повіті Германштад, арештовані. У суботу ввечері кондуктор Антонеску зробив ще одну спробу зареєструвати з легіонарським рухом. Він заявив представникам преси про своє довголітнє дружнє відношення до Залізної Гвардії. Ген. Антонеску зазначив, що він покликав Залізну Гвардію для проводу держави та віддав їй всі відповідальні становища. Хоч легіонарський рух присягнув бути вірним королеві та ген. Антонескові, він організував змову проти уряду та голови держави. Румунська держава та армія зуміла собі дати раду з бунтівниками. Ген. Антонеску заповів, що тих членів уряду, що їм докажуть зраду, покарають засланням, а грабіжників та злодіїв покарають розстрілом.

—о—

Амбасадор Курузу у канцлера Гітлера

БЕРЛІН, 4. II. — Сьогодні вполудне канцлер Гітлер прийняв у канцлерській палаті японського амбасадора Курузу, що прийшов скласти прощальну візиту в зв'язку з

своїм від'їздом з Берліна. Приявний був при цьому мін. закордонних справ фон Рібентроп.

—о—

Противоенна демонстрація в Америці

УОШИНГТОН, 4. II. — Вчора перед комісією закордонних справ сенату промовляв амеракінський міністр Нокс. Саме тоді перед будинком американського парламенту зібралися величезні маси народу, що

демонстрували проти війни. Зі сходів, що ведуть до сенату, промовляв посол робітничої партії Мерк Ентоніо. Він у дуже гострій формі звернувся проти закону про допомогу для Англії.

Лещетарський виряд

Вказівки для виробу й купівлі всіх частин лещетарського виряду.

Ціна 1.— зол.

Правильник лещетарських змагань

Технічні й судейські правила та вказівки до улаштування лещетарських змагань в плоских бігах, скоках, зїздовому бігу і крутобігу.

Ціна 2.— зол.

Порто по 30 сот. за одну книжку.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

ТОРГОВЛЯ З НІМЕЧЧИНОЮ ПРИНЕСЛА ЮГОСЛАВІЇ 800 МІЛ. ДИНАРІВ БІЛЬШЕ

Міністр закордонних справ Югославії, Маркович а нагоди закінчення німецько-югославянських господарських переговорів зложив недавно заяву, що незвичайно цікаво характеризує торговельно-господарські взаємини між цими обома країнами. Маркович ствердив, що Югославія в торгівлі з Німеччиною постійно має цю користь, що великий німецький ринок забезпечує їй постійний збут усіх її головних продуктів не тільки в довільних контингентах, але й дає їй корисніші ціни, що часто в поважній мірі перевищують низький рівень цін на світових ринках. Ця торговельна політика, що її веде Югославія від 1934 р., не тільки що охоронила країну від непевностей світового ринку, але й принесла їй 800 мільонів динарів приходу більше, ніж приносила їй давніше торгівля на вільному світовому ринку. Зацікавленим господарським кругам Югославії й Німеччини вдалося крім того збільшити закордонну торгівлю Югославії з Німеччиною, не вчислюючи Австрії й Протекторату, від 1934 до 1938 року з 500 мільонів динарів на 2 мільярди. „Якщо б — заявив вкінці міністр — торговельна політика Югославії вимагала ще дальшого виправдання, то воно полягало б у тому, що така господарська політика має всі вигляди й дані стати господарською політикою цілої Європи“.

НОВИНА! Для шкіл, уот., установ!
Вже появилася в розпродажі

Велика стінна фізична карта Чорноморських країв

В. КУБІЙОВИЧ — М. КУЛИЦЬКИЙ
Мірило 1:1,500.000. Розмір 1.52x47.

ЦІНА ЗОЛ. 20.—. (незліплена в 2 аркушах).
За зворотом коштів можемо вислати карти підліплені полотном (в міру приділу полотна) чи спец. папером — разом з дручками.
Ціни з доплатами за підліплення і дручки:
Підліплена полотном з дручками зол. 45,—
„ „ без дручків „ 40,—
„ папером з дручками „ 35,—
„ „ без дручків „ 30,—
Зліплена і сфальцована в обгортці „ 22,—
Порто: від карт з дручками зол. 1.80, без дручків зол. 1.20.

Кarti висилаємо за попереднім надісланням грошей або за післяплатою. Книгарням умовлений рабат — тільки від ціни мапи, т. є від зол. 20.—.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО.

Архієпископ Іларіон у Редакції „Краківських Вістей“

У вівторок 4. ц. м. у передполудневих годинах відвідав домівку Редакції „Краківських Вістей“ при вул. Ожешковій у Кракові холмський і підляський архієпископ Іларіон (проф. д-р Іван Огієнко) у товаристві о. протоієрея Малюжинського. Достойні гості перевели в гурті редакторів нашого часопису, частинно своїх давніх добрих знайомих, добрих півтори години, відповідаючи на всі запити, що цікавлять Редакцію з ділянки церковно-православного та загально-національного життя на Холмщині та з черги знайомлячись з умовами української журналістичної праці в Ген. Губерна-

торстві й поглядами Редакції на низку справ. Члени Редакції запевнили Владика, що всіми силами будуть підтримувати всі такі його зусилля, що виходять на добро українському народові, зокрема його гасло „служба народові — служба Богові“. З свого боку Владика запевнив, що він є рішучим противником усякої міжвіроісповідної ворожнечі в українському народі та що між православними й греко-католиками на Холмщині є найкращі відносини. Арх. Іларіон оглянув усю домівку Редакції та поблагословив Редакцію в її праці для добра рідної нації.

Фахові сили на службі нації

Не раз та й не два приходилось нам містити на цих сторінках статті, що закликають нашу молодь, щоб ішла на високі й середні фахові школи, в першу чергу технічні й сільсько-господарські. Звертали ми увагу на незаступну вартість цих сил у пляновому й доцільному використанні національних можливостей.

Останні роки, особливо ці воєнні, доказують, що фахові сили стоять у першому ряді запотребування нації у днях її боротьби за свою кращу долю. Бачимо, що німці й італійці тому так знаменито приготовлені до війни, бо мають масу інженерів усіх спеціальностей, сільсько-господар. фаховців та лікарів. Хоч який був надмір у них цих фахових сил, — проте всі вони зайняті й попиту за ними зростає.

За допомогою цих фах. сил Німеччина вибивається на перше місце в Європі. Треба зважити, що ще в 1896 р. в грудневому числі журналу „Найнтінтс Сентюрі“ автор Б. Г. Туайт у статті „Торговельна війна між Німеччиною та Англією“ писав:

„Головною таємницею великого розвитку промислу Німеччини є головне політехнічне виховання німців і філософічний характер їх культури... У Німеччині розріст технічного мистецтва походить від людей, що вийшли з уні-

верситетів і з тих політехнічних шкіл, що викликають зазисть і пошану. І безліч винаходів у ділянці механіки potwierджує правдивість цього явища. Інтелектуальна культура німецького виробника дозволяє йому опанувати всі засади, ідеї чи формули, що їх винайшов хтось інший; і, не зупиняючись на тому, що вже було зроблено, починати лабораторійні розшуки наново, по своєму. А як вислід цієї системи бачимо величезний розріст німецької хемічної промисловости...“

Добрий приклад у кожному випадку варта й треба наслідувати! І нині вся наша молодь, що ще так недавно не мала доступу до ніяких високих фахових шкіл, повинна й мусить узяти собі за точку амбіції — переходити й кінчити різні фахові студії. Наша молодь повинна зрозуміти, що кожна фахова одиниця стає справді конструктивним чинником у суспільній організації нації. Кожний ідейний юнак повинен зрозуміти, що він, скінчивши високі чи середні фахові студії, стає насправду вартісною одиницею для свого народу. Та що без того фахового знання, без фахової освіти, без фахового варстату праці, — навіть найбільша ідейність одиниці не має для народу повної сутньої вартості.

ЗАКОН ПРО ШКОЛИ ДЛЯ МЕНШИН НА МАДЯРСЬКІЙ

БУДАПЕШТ, 4. Ц. — На Мадярщині дали закон про школи для іномовних шин. Згаданий закон вступив у силу 1. ц. р. На підставі цього закону м. освіти може ввести в даній школі нем. ську мову навчання, коли цього зажа. батьки дітей нижче 15 літ у місцевості, де є більше, як 10-теро м. ських дітей, існуватиме згідно з законом — мадярська школа.

Голова мадярського уряду та м. освіти заявили, що мета цього закон. причинитися до вдоволення потреб н. нальних меншин.

Згаданий закон появився був іще 1. ків тому, але його тоді не ввели в ж. Тільки в 1935 р. знову порушили цей з. Очевидно, що самого мовного закону і. вистарчає, бо ще треба усунути те, що сі спинювало його переведення в жит. подбати про відповідних учителів.

ДОПОМОГА ДЛЯ АНГЛІЇ — ЦЕ САМО ГЛУБСТВО ДЛЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Голос американського вченого НЮ-ЙОРК, 4. Ц. — Чільний американський вчений, ректор університету у Кага Роберт Гетчинс, що оце недавно зійшовся після довголітньої приязни з велтом, заявив у п'ятницю в одному пр. вому інтерв'ю, що Злучені Держави не. ють ніякого уповноваження, щоб стати. сіонарем світу. На його думку, амери. ська допомога для Англії — це само. ство. Далі Гетчинс висловив своє здиву. ня з приводу англофільських настроїв Ню-Йорку. Причину цього він бачить. особистих англійських впливах.

Зимова допомога — це найважливіша справа. Пам'ятайте про бідну дітв. ру, про жертви війни, хворих по лі. карнях і братів, що ждуть від Вас пом.

ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1941 РІК

Місячна передплата — 6 зол.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

Крутіж

(Історичні малюнки з часів гетьмана Виговського).

Де така ватага перейшла, там хіба земля та небо тільки лишалося. Чого не візьмуть, те попалять та поруйнують, людей молодих з собою забирають, а старих та маленьких дітей — на другий світ.

„А де ж полон?“ — питався Босаковський.

„Є“, — відповів дід. — „Але мало. Полон татари беруть, а тут їх лиш кілька було. Решта наволох усіляка“.

„А ватажок? Цей високий, як дзвіниця?“

„Звір, а не чоловік“.

„Вже він тепер нікому кривди не зробить“.

„Вбили?“

„Навіть не здигнувся“.

Діди й конюхи зраділи. Знати було, що він їм дався в знаки.

„Гей, жінки!“ — гукнули. — „А вилазьте-но з корців. Спасителі ваші прийшли!“

У корчах зашелестіло. Пси рвалися. Босаковський наказав їх міцно в руках тримати.

„Виходьте, виходьте!“ — гукав і собі. — „Нема чого вам боятися! Та ще як гарні. Гарним жінкам ми раді!“

Несміливо підходили до нього, бо виглядав страшно. Височезний, худий, з довгими закривавленими вусами і з обв'язаною головою, без шапки на голові — руками їх вітав.

16)

„З волею, з волею здоровлю!“ — промовляв гордо. Уласові невістки кинулися до полонянок. Розвідувалися, хто вони і звідкіля, цікаві, як звичайно жінки.

„А Марусі Богатківної між вами нема?“ — спитав не. сміливо Борис.

Не відізвався ніхто.

І Босаковський гукнув:

„На хутір!“

ВН.

Босаковський провадив табір. Без шапки, бо Борис перев'язав йому голову, щоб спинити кров.

Але Босаковський і не думав про рани. Його прямо роз. пирала радість, що несподівано став хуторові в пригоді. І не лиш хутір урятував, але й табір добув та полонянок із рук харцизів. І то мабуть не будь-яких полонянок, бо бідних харцизи в полон не беруть. За Босаковським торохтіли вози, навантажена награвленим, а на двох останніх їхали полонянки. Вони все ще не вірили своєму щастю. Так не. сподівано спало на них, що й повірити важко. За возами їхали Уласенки. Кожний із них вів одного, а то й двох здобу. тих коней. Панас зі своїми псами на останку. Аж язика з ра. дощів повіішували, а так рвуться, що втримати їх годі.

За табором конюхи коров і волів женуть.

Світає. Ранок будиться зі сну й позіхає імлою.

Бориса щось тягне до возів з жінками. Все йому зда. еться, що там його Маруся... Боже ти мій! Коли б була, то більшого щастя і не треба. Аж його нема. Спитати б, чи хоч не чули чого про неї, не бачили, не зустрічали? Та боїться питати, щоб чого злого не почути. Не хоче тратити надії. Зиркає тільки зпід ока та наслухує, чи не почує чого. Ні.

І вози сунуть, як примари сонні. І ввесь цей похід у пе-

Лосів преси

Основи ніппонської сили

каву статтю на тему зросту населення Японії та її провінцій приносить „Дойч-гемайне Цтг.“:

Одним із найбільш особливих і мабуть унікальних проявів в історії є те, що Ніппон вдалося продовжити 70 років піднести кількість свого населення з 30 мільйонів на кругло 60 мільйонів. З приходом періоду Меї, що підніс Ніппон до великодержавного, імперського рівня, усвідомив собі ніппонський уряд скоро ці великі завдання, що чекають ніппонську острівну державу. Він повернув усю народну силу в напрямі розросту населення, щоб зробити нарід великим і готовим на всякі події у майбутньому. До подібного осягу дійшла ніппонська адміністрація Кореї від 1910 р., коли то заволодів нею Ніппон. Кількість населення збільшилася там на 2 і пів рази. Але цього не досить. Такий самий прояв (раapidного зросту населення) зустрічаємо в царстві Манджуко, що його створила Японія. За переписом з 1-го жовтня мин. року було там у 1922 р., отже в році заснування царства, 30 мільйонів населення. Провізоричний перепис, що його зарядили коротко пізніше, приніс цифру 32,482,627 осіб. Зате перепис із жовтня м. р. виявив вечуваний зріст на поверх 10 мільйонів, отже дав докладно 43,233,954 людей населення. Таким чином стало Манджуко на дев'ятому місці у розселенні світу, безпосередньо за Італією

і перед Францією з її 41,980.000 населення. Як Ніппон, так і Манджуко, є державою з перевагою мужеського населення; на число 23,919,963 мужчин припадає там 19,313,991 жінок. Отже на 123,8 мужчин припадає 100 жінок. Хоча населення Манджуко так сильно зросло, все таки слід рахувати цю країну мало заселеним простором, бо на одному кв. кілометрі живе там усього 33 людей, в час коли в Ніппоні живе їх 190, та в Німеччині 135 на одному кв. кілометрі. Найгустіше заселена є провінція Фентієн з провінціальною столицею Мукденом. Живе там 10,325,530 людей. Найменшу кількість населення виказує гірська провінція на півн. заході Гсінган та провінція Гейго над Амуром, кожна по 100.000 людей. Столиця Манджуко Гсінкінг не є найбільшим містом у державі; вона стоїть на третьому місці за Мукденом і Харбіном. З цілого населення Манджуко, 38,637,000 людей, отже 89,4 відс., працює в сільському господарстві. Ця твереза статистика доводить до поважних висновків. Ніппон зумів скріпити не лише свою власну народну силу, але виявився також метким адміністратором та організатором на землях, що входять у межі його життєвого простору. Бо ж з повним правом сягає він за провідництво на Великому азійському Сході, що йому зрештою призвала Німеччина та Італія у договорі 3-ох з 27. вересня 1940 р.

дити відповідно вивінувані природничі інститути. Заложені перед і в часі світової війни інститути, розпочали негайно дослідні праці в ділянці хемії й біології. З існуючих нині 37 інститутів, що до них треба зачислити ще й численні побічні станції, 30 належить „Фізикально-Хемічно-Технічній Секції“ та „Медично-Біологічній Секції“, тоді як тільки чотири інститути, а саме: історичний, правничий, інститут міжнародного права, та мистецько-культурний, належать до „Духово-Наукової Секції“.

З 800 наукових співробітників Товариства також більша частина припадає на природничі науки. Крім згаданих інститутів, існують уже від недавна ще „Кайзер-Вільгельм-Інститут для дослідження волокон“, далі для „Біо-фізики“, для „Плекання звірят“, для „Сільсько-господарських праць“ та у Грацу опрацьовують тепер плани для створення ще одного інституту для „дослідження форм наших культурних рослин“. Ці інститути розсіяні по цілій Німеччині. Та не тільки по Німеччині: Мистецько-науковий інститут має напр. свій осідок у Римі, а дослідна станція для мікробіології в Сан Павло в Бразилії. Про працю тих інститутів можна б писати вже цілі томи. Та щоб збагнути їхнє значіння для розвитку цивілізації, вистарчить навести тільки короткі приклади.

Кожний літак, уже майже кожний модерний самохід, має таку форму, щоб на неї найменше ділав опір повітря. Але першим і основником дослідів над струмами є проф. Прантль, дир. інституту, що сьогодні саме такими дослідженнями займається. Тепер там студіють вже своєрідне діяння струмів, що виступає при щораз більшій швидкості модерного літака, щоб змінити та пристосувати форму літака до змінливих обставин у повітрі, тоді, як швидкість струму переганяє ще дещо швидкість звуку з її 1200 кілометрами на годину.

З чотирьох способів видобування в Німеччині паливного вугілля два з них розвинув проф. Франц Фішер зі своїми співробітниками в інституті для дослідження вугілля. Завдяки його праці — Німеччина видобуває нині з вугілля бензину й смази, а далі, як похідні продукти, товщі до виробу мила й ін.

„Кайзер-Вільгельм-Інститути“ не обмежуються тільки до засадничих дослідів. В часі світової війни, як і пізніше, в часі відбудови німецького господарства, ці інститути діставали до розв'язки деякі означені завдання. Згадані інститути дають і виховують Німеччині рік-річно кадри молодих дослідників. Після 30 літ свого існування, „Кайзер-Вільгельм-Товариство“ — це найбільша дослідна організація в світі, не тільки числом своїх членів, співробітників і улаждень, але передусім своєю працею та її успіхами.

—О—

Найбільша дослідна організація світа

менше „Кайзер-Вільгельм-Товариство“ світло недовго 30-ті роковини свого закладення. Нагоди його урядуючий предсідник, д-р Ернст Гов, в останньому річному звідженні стверджує, що Товариство без перерви продовжує свою ку працю над основними дослідженнями й тепер, ця німецька нація стоїть у вирішному бою майбуття. І слушно. Бо зазедви чи можна б подумати величезні успіхи німецької техніки, арну німецьку зброю, літаки й вибухові матеріали, синтетичні текстилі й синтетичну бензину, тихої й мольової праці тих людей, що цілими силами досліджують властивості й закони природи, питаючи для кого й для чого вони ті підстави ставляють.

І дні 11. I. 1911 року основано „Кайзер-Вільгельм-Товариство для розвитку науки“, що його першим завданням було творити й вдержувати чи-

сто науково-дослідні інститути. До того часу науковими працями в Німеччині керували тільки з університетських катедр та з лабораторій великих промислових підприємств.

Відомий німецький дослідник Вільгельм Гумбольдт негайно по оснуванні берлінського університету висунув кака „помічник інституцій“, отже піддержував думку Ляйбніца, щоб дослідні праці відділити від науки. Століття існування берлінського університету дало притоку до здійснення тих планів.

37 ІНСТИТУТІВ — 800 НАУКОВИХ СПІВПРАЦІВНИКІВ.

Прецизних апаратів і спеціально сконструованих, часом дуже коштовних інструментів, потребують передусім природники. Тому головним завданням „Кайзер-Вільгельм-Товариства“ було ула-

редсвітню годину на лісовій, невіждженій дорозі, більше на сон, ніж наяву подібний. Борисові так дивно: поїхав із Журбою з наказами до сотні, а вертається з людьми, яких ніколи не бачив.

Це нині... А що буде завтра?... Може його доля знов кудись у невідоме зажене.

„Борисе!“ — почув голос Босаковського і почвалав конем до нього.

„А що там, дядьку?“

„Не дармували ми нині, правда? Заплатили Уласові за хліб і сіль“.

„Ще й які!“

„Біда лиш, що мене якийсь харциз заглибоко шаблею черкнув. Боюсь, щоб кости не нарушив“.

„Не думаю“.

„А коли б що до чого, то знай, що весь мій маєток для тебе. Кінь, шабля і лосевий каптан. Коня доглядай і не осороми шаблі. По моїх предках насліддя“.

„Щось вам також до голови прийшло!“

„Помело поможе тобі шукати Марусі. Це мудра голова, хоч я за свою не поміняв би. А все ж таки мудра. А як знайдете, так не відкладайте, лиш одружіться та жийте собі щасливо. Я вас благословлю“.

І сказавши це, руки вгору підняв і дивився на небо.

Борис здивовано глянув на Босаковського. Невже-ж з ним справді так погано?

А Босаковський далі розпорядки давав:

„Коли б хто до моїх „майонтків“ голосився, то кажи, що хто за життя мене не знав, то й по смерті не треба. Це я на письмі пишу... А як що Бог милосердний першого сина вам пішли, то охрестіть його моїм іменем. Хай хоч тільки помину лишиться по мені. Безпотно зі світа зійду. На

мені й рід Босаковських скінчиться. Тому то й печать мою на похоронах при людях потовчи і на сигнеті гербовий знак спилуй. Був Босаковський і вже його нема“.

„Жартуете собі“.

„Не до жартів мені, синку. Прочуття таке маю. Колись і я був молодий, дівчата пропадали за мною, — минулося... Погано мене черкнув якийсь харциз...“

Сонце сходило, коли похід доїздив до хутора. Пси перші побігли до брами й такий гавкіт зняли, що й мерців побудили б.

Та мерців на хуторі вже не було. Челядь повитягала трупи з подвіря й оподалік, над ставком, копала для них ями. Тільки ще сліди продитої крові багрилися й вилискували до сонця, як велетенські рубіни.

Кілька ранених лежало на мураві й Устя оглядала їм рани. Так дбайливо це робила, якби то були не вчорашні вороги, а свої люди.

Нараз побачив Босаковського з табором і за голову вхопився.

„А це що?“

„Це для вашої милости й для вашої дружини, добродійки Усті“ — відповів чемно Босаковський. — „Даруночок маленький привожу за гостину вашу премилу“.

Балакав так, буцім він дійсно свою річ дарує.

„А мостиві пані й паняки“, — повернувся до полонянок, — „вольні і без викупу. Милости просимо розпоряджати собою по власній уподобі. Якій до батьків спішно, то до батьків піде, а якій до милого свого, то до нього. Не спинятимемо. А поки що, добродії наші, Улас та Устя, не відмовлять вам гостинної стріхи, щоб відпочили. Правда, що не відмовите?“

(Далі буде).

Молодь і виховання

Змагання, як виховний чинник

Нераз у нас писалось уже про спорт, про тіловиховання та про їх користі. І слід признати, що можемо занотувати вже по-важне зацікавлення цими річями серед нашої молоді. На жаль, тільки серед молоді. Старшого громадянства спорт ще не зацікавив. І коли в нас на сторінках преси починають лунаєти голоси про використання спорту, як чинника пропаганди, то це подекуди виглядає смішним. Ми передусім мусимо розвинути успішну пропаганду за поширення спорту в нас, за його умасовлення. Мусимо звернути увагу на клич: „Спорт у маси“, а тоді зможемо й сам спорт використати. Бо успіх пропаганди за допомогою спорту залежить у великій мірі від його масовості.

Думаю, що це твердження не потребує аж надто великого обґрунтування. У цьому зможемо переконатись, коли розглянемо розвій німецького спорту й дороги, якими він власне дійшов до так великих успіхів на спортових майданах цілого світу. Нераз багатьом з нас доводиться порівнювати світові або європ. спортові осяги з нашими, українськими. Відразу нам кинеться в вічі велика різниця поміж ними. У той час, коли осяги наших спортсменів є слабкі, осяги спортсменів інших народів видаються для нас нераз чимсь неможливим до досягнення. Бо осяг пересічної німецької чи американської змагунки є рівний, або навіть кращий від осягу нашого першуна. А чому ж у нас нема таких осягів, як у інших народів? — запитає дехто. Чи український народ є такий кволий? Ні, власне фізичні прикмети українського народу вказують на те, що й нас стати на щось подібне. Розв'язання загадки лежить в чомусь іншому. В той час, коли в інших народів руханка, спортові вправи стали щоденною потребою, в нас вони, на жаль, є ще досі примхою, панською вигадкою. Тоді, коли тисячі — мільйони німецької молоді день у день вправляє, у нас дуже маленька частина, відсотково рівна зеру, вправляє раз на тиждень, а решта цілковито не вправляє. Тому й диво, що самі наші вроджені здібності не приносять нам добрих осягів. Щоби талант дав певні корості, в якому б то не було напрямку, він потребує праці. Проте коли ми не розвинемо наших вроджених здібностей фізичної сили, не можемо сподіватися добрих вислідів.

І коли німецька молодь завзято вправляє, що тижня влаштовує змагання для перевірки своїх осягів, для перевірки їх розвитку, для лицарського суперництва, ми „ловимо гави“ й сваримося.

Не одного з нашої молоді заскочило під сучасну пору тяжке воєнне положення. Дуже багатьох із них, може перший раз, зустрінула найтяжча боротьба — боротьба за життя. І на жаль, треба ствердити, що багато стало безрадними в обличчі цієї боротьби. Їм забракло витривалості й завзяття. І хоч є у них всі дані до того, щоб вийти побідно з життєвих труднощів й перешкод, вони зневірилися, втратили охоту до боротьби. Обезволені, здалися на ласку долі й неолі та по нашому бідаються.

Для уявлення причини їх духового заломання, дозволю собі представити читачам один образок, що його бачив я на спортових змаганнях. На вибігу короткого бігу стоїть два юнаки, що за хвилю змагалися за першенство. Стрункі їх постаті здригаються від сильного знервування. Обличчя закам'яніли в очікуванні. Очі вдивлені в кінець біжні, де мерехтить напнята біла лента, що її мають перервати груди переможця. Ще хвилину й почнеться важкий змаг за славу для свого народу, за честь для держави. Лускає стріл судді, й обидва вириваються з вибігу, мов стріли. Біжать пружними кроками, рама в рама. Разом минають половину віддалі і приспішують біг. Обидва червоніють від напруження, пучні-

ють м'язи обличчя. Вже недалеко мета. Хто переможе? Настрої напружуються. Ще все-го кілька десятків метрів. Обидва біжать в найбільшому зусиллі. Всі набирають переконання, що вони обидва прибіжать рівночасно й поділяться перемогою. Але що ж це? П'ять метрів перед метою один виривається наперед. Ще крок і перемога, на яку чекає увесь народ. А другий через силу кінчає біг. Що сталося? Невже другий змагун не міг витримати кілька секунд змагу й не міг спромогтися на остаточний зрив. Ні, тут фізичні сили не рішали, тут рішала сила духа, він не витримав психічно. Він заломився, зневірився в можливість перемоги над противником. А хто зна, чи коли б він витримав ще одну десятку секунди, чи противник був би не стратив віри в перемогу? На жаль, переможець мав сильнішу волю перемогти, був більше опанований і виграв. І може лиш одна десятка секунди бракувала, щоб він заломився, але він витримав і завдяки їй переміг психічно свого противника, а значить і фізично. І це є суттю змагу.

А чи нема подібних випадків і в житті. Скільки пропало людей, що в останній момент заломлювались і погравали життєвий змаг. І чи тільки такі заломання та програні зустрічаємо в одиниць? Безліч таких випадків смертельного заломання зустрічаємо в історії народів.

Маю враження, що зайвим було би представляти досягнення народів і націй, до яких вони дійшли завдяки сильній, одноцілій організації цілої суспільності. Кожний українець з подивом обсервує успіхи суцільно зорганізованого німецького народу і кожний розуміє, в чому полягає суть тих успіхів. Одночасно кожний із нас роздумує над тим, чому ми, українці, не потрапимо себе сильно зорганізувати, чому не потрапимо створити сильного моноліту, сильно зорганізованої цілості. У висліді частина махне рукою, кладучи це на карб українського „індивідуалізму“, частина — хоч признає конечність організації й бачить її можливості — теоретично змагає до того, щоб існуючий стан змінити, але практично далі не хоче змінити своєї поведінки.

Не можна мати за це претенсій до т. зв. старшого громадянства, бо пізно стару вербу нагинати, але мусимо цей об'яв уважати каригідним у молодого покоління, яке зросло в кращих чи гірших уладах і якім ніяк не може бути чужим зрозуміння для організованого життя. Тимчасом саме молоді покоління в деяких випадках виказує повну байдужість, а подекуди й нехоть до організування й до уладів. Воно виправдується різними менше або більше нестійними причинами, вважає себе за щось краще, за щось, що вже не потребує уладів, за щось, що вже виросло понад улади. Тимчасом у дійсності це є ніщо інше, лише духове ліниство, протигуртове наставлення, нехоть до сповнювання наложених уладами хочби найменших обов'язків. Це ніщо інше, як лише наше „самобіпанство“, самолюбство й забріханість. Це є наші давні гріхи, які все ведуть нас до розпорошення, до безладу, до безсильності. Організованість, улад, суспільність і держава накладають на одиниці важкі обов'язки, вимагають відречення, самопожертви, але чим у більшому ступні цього вимагається, тим більші успіхи осягає збірнота й тим самим у загальному стає краще життя одиницям.

От, хоч би взяти такий маленький приклад: у Кракові є понад сорок людей, які мають лещетарський виряд, а які їздять на лещетах (це лише ті, яких я бачив). Доволі великий гурт людей, з яким можна вже до-бре вести працю. Поодинокі лещетарі мали би навіть із того користь, бо можна ула-

А тепер зробимо з повищого висновок. Хто з тих двох юнаків буде витриваліший в житті, чи переможець, чи переможений, що в останній хвилині заломився? Я вважаю, що той перший, бо він має більше психічних вартостей.

На прикладі бачимо, яку велику вартість мають спортові змагання у вироблюванні характерів та у приспособлюванні одиниці до життя. Тому варто їх поширити, варто їх влаштувати, дбаючи очевидно про вдержання їх виховних вартостей.

Бо нерідко спортові змагання приносять довготривале психічне заломання й пригнічення людини. Одна невдача нераз так сильно може відбитись на амбіції спортсмена, що він зневірився в свої сили й на довгий час, або назавжди покине спортовий майдан. Але тоді тут маємо до діла з хворобливою амбіцією, яку ще можна виправити в молоді; натомість трудно або просто неможливо в старших.

Перекиньмося тепер з спортового майдану в життя й пригляньмося, які шкоди для людини може принести хвороблива амбіція, що по одній невдачі, навіть по суті благій, незначній, не дозволить людині вже далі чесно змагатись, але похне її в безодню нужди, а нерідко й злочину. Таких випадків у житті можна знайти сотки. А чи цього не можна виправити. Можна. Молодь, що перейметься вповні здоровими спортовими засадами, охорониться перед усіма цими злими психічними прикметами.

В. Василенко

Виховання в уладах

дживати до школи їзди, організувати прогульки в околиці Кракова, або далші, вистаравшись залізничні знижки. Все ж то краще йти в українському товаристві, з менше або більше знайомими людьми, веселіше й відрадіше в чужому місті, на чужині. Та воно ніби так! — але... треба встати в означеній порі (не дуже зрештою скоро, бо прогульки починаються ок. год. 10-ої), не можна спізнитися. Отже й цього люди не можуть виконати. Ось краківський курінь молоді, в якому є 16 лещетарів (з цих сорок-кілька!), уладжує щонеділі лещетарські прогульки, доступні й для нечленів, кожному прогульку оголошує в часописі, крім цього заповідається устно, а всетаки на прогульки приходить зпоза куреня всього один-два лещетарі. Одні йдуть кільканадцять хвилин скоріше, інші кільканадцять хвилин пізніше, якимсь так виглядає, щоб не йти разом. Сумне явище, але правдиве; тимбільше, що між цими самобіпанцями є люди, колишні члени уладів, які чейже добре вже відчули, що дає сильний улад, що в ньому можна зробити й до чого можна довести.

Це мусять собі добре закарбувати сучасні наші провідники молоді. Виправді в напрямних виховання наших уладів молоді на одному з перших місць стоїть тісне зв'язання молоді з уладом, обняття повного її самовиховання і заспокоєння усіх її потреб і проблем, яких не розв'язують інші середовища, але всетаки з досвіду бачимо, що навіть при так добрім поставленні цієї справи, як була вона прим. у „Пласті“, успіхи не є надзвичайні. Правда, що „Пласт“ діяв у по-неволенні, що багато недотягнень мусів толерувати, бо на це не дозволяли займанницькі обставини, але все ж таки був це найкраще поставлений досі в нас улад легального виховання молоді.

І коли сьогодні підноситься дехто заміти, що позашкільне виховання молоді має бути розділене поміж два осередки й що фізичне виховання слід би відділити від решти інтелектуального й морального виховання молоді, то хіба хоче в цей спосіб завернути наш методичний дорібок кілька десятків літ назад. Хочаби виховати молоді у ду-сі зорганізованості цілого суспільного життя, мусимо її призвичаїти до того, щоб вона усі потреби й зацікавлення свого по-

(Докінчення на стор. 6-18).

3 українського життя

ДВІ АКАДЕМІЇ В БЕРЛІНІ.

Майже 1000 осіб, головню українського робітництва, взяло участь у двох урочистих академіях, що їх влаштувала в роковини 22. січня та з нагоди 50-ліття полк. А. Мельника філія УНО в Берліні, в неділю 26. січня ц. р., в салі Баха при Ліцовштра-се ч. 76.

Першу академію відкрив голова УНО полк. Т. Омельченко і виголосив добру й річеву промову про значіння роковини 22. січня. Голова УНО за-кликав до єднання і боротьби з проявами націо-нального розсварення. Програму цієї академії ви-повнили виступи симпатичного мужеського хору під управою В. Осташевського („Ой, гук мати“ — Лисенка, „Засяло сонце“ — Недільського), три піс-ні Оксани Бурбелло, декламація („Крути“ — Янова) В. Зими і дуже добра декламація Шевченкового „Прольоту до неопітів“, віддана Р. Степаняком, що має незвичайно приємний голос і високу куль-туру рецитатора.

Після перерви відбулася в цій самій салі друга врочистість: ювілей полк. Мельника. Перлиною її програми стала святочна промова Євгена Мала-нюка, який прибув спеціально з Варшави. Була це одна з кращих промов поета, яку доводилося нам чути. Маланюк говорив про характер української душі, про події великих днів національної револю-ції, про головні постаті Києва 1917—1918 рр. На такі прекрасно й своєрідно нарисованих провідних по-статей цих часів накреслив промовець барвну ха-рактеристику полк. А. Мельника, (Маланюк був ко-лись адютантом ювілята). Особливо напружено слухали сотні українського робітництва перекон-ливих слів Євгена Маланюка про рівну роль Гали-чан і Наддніпрянців у процесі національного від-родження. Дальші точки програми — це були ви-ступи тих самих виконавців, що виступали на пер-шій академії.

Загальне вражіння з атмосфери свята — дуже позитивне.

КТВ.

ШАХОВЕ ЖИТТЯ В ЯРОСЛАВІ.

В жовтні 1940 р. повстала при місцевому К. Л. К. Шахова Секція під назвою „Секція Шахистів“. Пер-шою працею секції був внутрішньо-клубовий ша-ховий турнір, до якого стало 34 змагунів. До кінця турніру видержало 23 гравців. Рівень гри доволі ви-сокий. Турнір почався 3. XI і тривав до 15. XII. — Остаточний вислід: 1. Лушпинський Тарас, цього-річний мистець Т-ва здобув 20½ точок, 2. Домазар Зенон 19 т., 3. Копистянський Андронік 19 т., 4. Дейчаківський Володимир 17½ т., 5. Брухаль Ан-тін 14 т., 6. Федан Володимир 14 т. і т. д.

Після укінчення цього турніру провід „С. Ш.“ приступив негайно до підготовки великого шахо-вого турніру за мистецтво міста Ярослава. Турнір цей почався 12. I. ц. р. Участь у ньому бере 28 чільніших шахистів Ярослава. Розгрівки відбува-ються в домові Т-ва „Родина“ ввечерами в неділі, свята, середі й суботи. Зацікавлення турніром ве-лике. Якість гравців дає запоруку про відповідний рівень гри. На залик проводу К. Л. К. і „С. Ш.“ щедро відгукнулись українські фірми й задекля-рували цілу низку нагород, так, що перші місця будуть нагороджені. Участь у турнірі беруть оці шахісти: д-р Барусевич, Віда Кость, м-р Вербенець, Вергун Волод., Вергун Осип, Головач, м-р Гошо-ватюк, Дейчаківський, Дзядик, д-р Добрянський, Домазар, Дуб Мих., м-р Заяць Вол., Зеленак, проф. Кондриниш, Копистянський А., інсп. Кудлик, дир. Кузів, Лушпинський Т., Маслій, д-р Мурович Вол., Мурович Ст., Пасіка, м-р Рицар, дир. Сливинський, Смик, Хоростіль і проф. Шимердяк.

Турніром проводить турнірова комісія в складі: інсп. Кудлик, Лушпинський і Копистянський.

БІЛА ПРАЦЮЄ

Останніми часами життя наше в Білій значно оживалося. Всі ділянки нашого життя починають рівномірно розвиватися. Бачимо оживлену пра-що в Союзі Кооператив, в книгарні, в місцевому українському консулі „Підляшанці“.

Український Допомоговий Комітет посилив свою працю також у самій Білій. Крім Куреня Молоді, що організований давніше, створено УОТ, повстала також „Жіноча Секція“, поклалося до життя Комісія Міста, що має багато праці пе-ред собою. На кожному кроці бачимо і відчува-ємо, що життя наше набирає чимраз більшого розмаху.

І Курінь Молоді ім. Богдана Хмельницького в Білій проявляє живу діяльність. Улаштовано ці-лу низку імпрез, академій, як Листопадове Свято, День 21. XI і ін.

В Білій є український хор під управою д-ра Пантелевича, що немало часу і труда посвячує для підготовки різних імпрез.

Заходом Куреня Молоді, і головню жіночої чо-ти відбувся Андріївський Вечір. Серед прастарих звичаїв і обичаїв, товариських забав, мило провів Курінь цілий вечір. Курінь Молоді уладив також

св. Миколая для старшого громадянства. Дня 23. XII. Курінь Молоді з юнацтвом торг. школи улаш-тував спільне Свято Борців.

При Курені Молоді зорганізовано аматорський гурток, що підготує низку виставок. Спільними силами Курінь закупив бібліотеку за 300 зол. в „Українському Видавництві“ в Кракові, члени Ку-реня аложили даром трохи книжок (понад 80) і те-пер наша бібліотека начислює понад 400 томів. Праця в Курені йде правильно, відбуваються схо-дини що тижня, окремо мужеські рої, окремо жі-ночі. Відчуваємо великий брак більшої салі, де можна б відбувати руханку.

ХОЛМЩИНА

ПЕРША УКРАЇНСЬКА „ЯЛИНКА“ В СТОЛПЮ.

Третього дня Різдвяних Свят село Столпе пе-реживало гарні та пам'ятні хвили. Під вечір зібра-лися в школі громадо батьки й діти, щоб уперше побачити український „Вертеп“ та „Ялинку“, що їх улаштувала місцева вчителька Ст. Войтович. Діти бездоганно відіграли свої ролі, а по виставі захоплювали публіку своїми декламаціями. При-рясно освітлений і гарно прибраний ялинці діти де-клямували відповідні вірші, переплітаючи їх коля-дами, яких гарно вивчив учитель релігії Климюк. Та найкращою атракцією і несподіванкою було закінчення імпрези, а саме-роздача дарунків дітво-рі ангелом. Це була велика втіха як для дітей, так і для батьків. Велика дяка належить вітові во-лости Став і управі місцевої кооперативи в особі Марцинюка, що грішми причинилися до великої радости української дітвори в Столпю.

Така імпреза підносить не лише дітвору, але й батьків на дусі та вноєє національну свідомість. Учителі Ст. Войтович треба побажати дальших успіхів у цій важкій та вдячній праці, що її вислі-ди вже видно.

Гість.

ПРАЦЯ КУРЕНІВ МОЛОДІ БАЛИГОРОДЩИНИ.

У неділю, дня 19. I. жіночий рій „Сорокати“ у Балигороді влаштував вечір пісні і танцю. Цей вечір був призначений виключно для молоді 32 К. М. Програма була коротенька і гарно обдумана, а виконання, як на початок міщанських дівчаток — гарне.

Приготовленням „Сорокати“ до виступу зай-

нялася п. Байсалукова, яка провідниця цього рою.

Гарний уклад „сплетень“, в яких почулося тро-хи правди про працю в Курені деяких членів, по-винен бути заохотою до кращої праці.

Дохід з вечора (54.15 зол.) призначений на зи-мову допомогу українським студентам.

Над подібним виступом повинні призадуматися роєви: „Язикатих“, „Вусатих“, та „Ненаситців“.

БІЛГОРАЙЩИНА

КНЯЖПІЛЬ.

В день Водохрещі учні української народної школи в Княжполі самочинно зібрали в селі на шкільну бібліотеку 35 зол. 20 сот. Гроші передали на руки свого управителя школи Романа Кравса.

Дня 22. I. 1941 року шкільна молодь села Княж-піль з участю старшого громадянства святкували Свято 22. січня. По вислуханні Богослуження в місцевій церкві та проповіді о. Кошового, зібрані прибули до школи. Змістовний і добре опрацьова-ний реферат виголосив управитель школи Роман Кравс. По рефераті відбулися декламації, переплі-тані хоровими точками, що назагал випали зовсім удатно. Національним гимном закінчено свято.

Чорний.

НІМЕЧЧИНА

СВЯТ-ВЕЧІР У БАД-ГРУНДІ.

Згідно з традицією в межах Великої Німеччини, по усіх усядах, де тільки опинилися українці, від-бувався спільний Свят-Вечір. І у Бад-Грунді від-бувся Свят-Вечір старанням друга Івана Склейко-вича та його дружини, що приготували українські страви. В гарно прибраній салі засіло за столами 51 друзів і посестр. На запросини гуртка прибув німецький католицький священник, що по спільній молитві „Отче наш“ поблагословив просфору, а друг Склейкович поділив її поміж присутніми, ба-жаючи кожному „Веселих Свят“. Коли засіли спільно до стола немов одна сім'я, полинули думками до своїх рідних, та переслали їм привіти і побажання. Потім забрав голос священник і ви-голосив коротку промову в німецькій мові. Друг Склейкович у коротких словах підбадьорив при-явних. Потім колядували „Бог Предвічний“ і інші коляди. Свят-Вечір закінчено відспіванням мо-лitivi „Боже Великий“.

Совітський протест у Лондоні

Кореспондент „Франкфуртер Цтг“ у портах. Совітський уряд задумував ними швейцарському Берні подає вістку про но-вий совітський протест у Лондоні:

„Внаслідок британської блокади прий-шло знову до терть між Англією та Совіт-ським Союзом. Совітський амбасадор Май-ській передав у п'ятницю державному підсе-кретареві у міністерстві закорд. справ Бу-тлерові протестаційну ноту в справі затрим-ки англійським воєнним кораблем грецько-го корабля, що віз крам для Совітів. В ноті сказано, що корабель затримали англійці коло фалькляндських островів та зарекві-рували його вантаж, який складався зі шкі-ри всякого рода та вовни. Транспорт був направлений з Буенос Айрес до Владиво-стоку. Бутлер пообіцяв Майському негайно розглянути справу і — як кажуть — гово-рив уже про неї з міністром блокади Ден-тоном.

Чергове ускладнення виринуло у звязку з 5 колишніми естонськими та латвійськи-ми кораблями, що стоять у ірландських

портах. Совітський уряд задумував ними перевезти на батьківщину триста балтій-ських моряків, що тепер перебувають в Англії. Колишній латвійський посол і ко-лишній естонський генеральний консуль поставили внесок у найвищому ірландсько-му трибуналі, щоб цим кораблям судово за-боронили виїзд. Також у цій справі гово-рив совітський амбасадор Майській цього тижня з Іденом. Як відомо, проблема ви-знання сполуки балтійських держав зі Со-вітами є одною з найважливіших спірних точок між Англією та Совітами. Здається, що у цій справі також тепер, за міністру-вання Ідена, не прийде до зміни становища англ. міністерства закорд. справ. Навпаки, нині говорять про те, що Іден покаже те-пер супроти Совітів „тверду руку“. Кажуть, що він може дозволити собі на це тим паче, бо передше виявив доволі ясно своє глибо-ке побажання довести до покращання вза-ємин зі Совітами.

—о—

ВИХОВАННЯ В УЛАДАХ.

(Докінчення зі стор. 5-ої).

задомашнього й позашкільного життя за-спокоювала виключно в уладах в організо-ваному виді; вона не сміє ніодної емоції пе-режити поза школою, домом чи уладом. А нагляд над таким поставленням справи мож-на мати лише тоді, коли один улад буде обіймати усе життя молоді. У протилежно-му випадку напевно частина молоді буде багато часу присвячувати тіловихованню зі шкодою для духовного виховання, а знай-дуться й такі, які будуть зовсім занедбува-ти тіловиховання.

Тимчасом саме нам іде про гармонійне виховання, про витворення рівноваги між духовними та тілесними вартостями, а при-пильнувати рівновагу потрапить лише один провідний чинник, один виховник. Він му-ситься наскрізь знати своїх вихованків, му-ситься чуйно відчувати зміни їх психічного наставлення і психічних переживань, щоб у відповідній хвилині підсунути йому від-

повідну емоцію. Є роки, а навіть місяці, в яких молодь цікавиться та захоплюється різними видами праці. Раз треба їй більше змагів, раз більше мандрівок, другий раз більше історії, пригод, чи розв'язування су-спільних питань; раз треба давати молоді більше праці, а в деяких випадках знеохо-ти, чи глибоких психічних переживань, зменшити ватугу праці, а то інколи взагалі на якийсь час звільнити від неї. Одночасно треба дбати про те, щоб молодь не потре-бувала шукати собі іншого середовища по-за своїм уладом.

ВЕЛИКА ДОРІЖНЯ В АНГЛІЇ

ШТОКГОЛЬМ, 4. II. — На сторінках „Фі-

неншіел Таймс“ появилася перегляд цін, що виявив велику завишку цін харчів від часу війни. В порівнянні зі станом зі серпня 1939 — ціни харчів у грудні 1940 р. зросли на 40,8 відс., ціни сирівців на 42,9 відс.

Новинки

КАЛЕНДАР.

ЛЮТЕНЬ.

5. Серeda — смч. Клим. еп.
6. Четвер — пр. Ксеніт

— **НОВЕ ЧИСЛО «МАЛИХ ДРУЗІВ».** Вже вийшло 2 (14) ч. часопису для української дівчачої «Малі Друзі» за лютий 1941 р. На зміст цього незвичайно живо й цікаво редагованого дитячого місячника складаються м. ін. вірші Л. Українки, стаття про Лесю Українку, цікаві оповідання й казки, гарні вірші й загадки. Є окремий додаток «Маленькі Друзі» для найменших читачів, що певно принесе їм багато радості. В числі багато знаменитих ілюстрацій Ека і гарних світлих. Ціна — 40 сот. — Цей дитячий журнал повинен бути в руках кожної української дитини. Обов'язком українських батьків передплачувати місячник «Малі Друзі» для своїх дітей, тим більше, що невисока його ціна (2 зол. піврічно) робить його доступним для кожної навіть неможливої української родини.

— **УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР** Генерального Губернаторства під проводом Володимира Божики виступить з одним концертом уперше в Берліні (Бетовензаль) у вівторок, 11. лютого ц. р.

— **ПОШТОВИЙ КУРС,** що мав зачатися з кінцем січня, з технічних причин відложений. Новий речень курсу буде поданий у пресі. — Керманіч Відділу Праці й Суспільної Опіки УЦК. 1-3

— **БІЖЕНЦІВ,** що при переході кордону з Світів і Литви здали гроші німецькій митній сторожі й які у визначеному речинні до 15. XI. 1940 р. подали прохання до УЦК в справі одержання підмоги та були визвані доповнити свої прохання — закликається, щоб вони найпізніше до 10. лютого 1941 р. доповнили свої прохання відповідно до вказівок, які одержали від УЦК, чи через Головну Опіку Рату. — Відділ Праці й Суспільної Опіки при УЦК.

— **В СПРАВІ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛОНЕНИХ,** бундівських вояків польської армії, що перебувають у таборі полонених, подається до відома, що згідно з повідомленням компетентних чинників, усі УКРАЇНСЬКІ ПОЛОНЕНІ, без огляду на їх попереднє місце замешкання, будуть із таборів звільнені вже в найближчому часі. Прохання у цій справі не потрібно ніде вносити. — Керманіч Відділу Праці й Сусп. Опіки при УЦК. 1-5

— **ВІДЛИГА.** Від двох днів у Кракові відлига. Дня 4. II. було всього 1 ступінь морозу. Величезні маси снігів скоро таять. Якщо не потиснуть знов морози — небезпека повені погрожує оселям над ріками.

— **НАЙСТАРШИЙ ТУРОК.** З Царгороду повідомляють, що найстарший турок має 152 роки. Це стверджено підчас недавнього перепису населення. Згаданий старець живе в місцевості Мунтазі, має трьох синів, з яких кожний має понад 100 літ, кілька десятків внуків і правнуків. Кожного дня відбуває він короткий прохід.

— **ХАРЧЕВІ ОБМЕЖЕННЯ В ЮГОСЛАВІІ.** В Банаті обмежено продаж різних харчів: товщі, збіжжя, олію, соли, цукру, кави, також і нафти.

— **В МІНХЕНІ** відбуваються торжества з нагоди 40-ліття смерті італійського музики, Верді. Відіграно ліричну комедію «Фальстаф», що мала величезний успіх.

— **ПРЕМ'ЄРА ОПЕРИ ЧАЙКОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.** В державній берлінській опері вистави вперше 31. I. ц. р. оперу Чайковського «Чародійка». Публика викупила вже наперед усі білети та прийняла прем'єру з великим захопленням.

— **НЕБЕЗПЕКА ПОВЕНІ НА МАДЯРСЬКІЙ.** Стає вода в Будапешті прибирає внаслідок ледових забор щораз більш небезпечні розміри. Пожежна сторожа і піоніри в гострому поготівлі. Нижче Будапешту опорожнились багато домів над берегом. Небезпеку повені збільшили великі сніги що впали останніми днями.

— **КАНАЛ ДУНАЙ—ЧОРНЕ МОРЕ.** Між Черноводом і Констанцією, на просторі 60 км. побудують канал. Він скоротить плавбу Дунаєм до Чорного моря на 300 км. Початкові роботи вже почалися.

— **ГРИПА ШАЛІЄ В БУДАПЕШТІ.** В мадярській столиці занедужало на важку грипу 300.000 осіб. Всі лікарні переповнені. Приготовляють нові лікарні для поміщення нових тисяч хворих.

Короткі вістки

— **НІМЕЦЬКО - ШВЕДСЬКІ ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ** йдуть у Берліні. Узгоджено справу товарової виміни між Швецією та зайнятими країнами, Бельгією та Голландією.

— **НОВА ФРАНЦУЗЬКА ПАРТІЯ.** З Віні повідомляють, що незабаром має повстати нова французька партія «Рассамблеман Насіональ», що має об'єднати всі сили народу.

— **НІППОНСЬКІ БОМБОВИКИ** заатакували низку китайських летовищ. Вилетів у повітря один китайський магазин мушкетів.

Малий фейлетон

Дещо про інтелігенцію

Мене це страшенно обурює, як хтось говорить, що в нас немає інтелігенції. Інакша справа, що може тієї інтелігенції дещо замало в порівнянні з іншими народами, але вона є і, ще яка є: самі магістри, доктори, директори, інженіри, меценати, меценати — що захочете! Рідко навіть дехто трапляється без титулу. А якщо й трапляється, то йому зараз такий титул підшукують, підберуть.

До війни, як когось не було чим та як величати й коли до нього ніякий титул не підходив, то казали йому — «референт». А кожний щось реферує. Скажімо дома з жінкою, на вулиці, як з кимось стрінеється. Загалом людина живе й мусить реферувати.

Коли ж комусь якийсь титул навкучиться і його задовго вже таксамо титулюють, тоді треба обов'язково зміни. Прим. величають його тоді «президентом».

Бо до речі — кожний десь президіює: в хаті підчас обіду, на раді родинній, в якійсь каварні при століку і т. д. Та в цих воєнних часах не стає вже й тих титулів. Їх замало, ними годі охопити наше життя. Тому введено багацько нових, досі незна-

них, гучних, що відповідали б до хвилі, а навіть до стилю вже, що твориться.

Для більшого відрізнєння ще приходять і додатки: прим. «діловий», «дійсний», «часовий», «головиий» і т. д.

Зясовуючи все це до купи, смішно й сказати, що в нас не стає людей, чи інтелігенції, а вже про освіту, то й годі згадувати. В нас кожний претяся до освіти, навіть не вдоволюється вже набутим знанням, бо хоче ще більше навчитись.

От щонедавно в одній з наших гімназій зголо- силось до матури аж 8 магістрів, 4 інженіри, 5 меценатів, 1 меценат, декілька директорів і докторів. А скільки ще прим. усяких докторів от так собі ходять...

Бо й ясно, що докторів не зашкодить мати бо- дай правдиву матуру, інженірові навчитися дещо геометрії, магістрові писати, а директорів дізна- тись, як обчислюють відсотки.

З цього і велика користь. Загалом вся інтелі- генція може тоді бути затруднена, — не лише всякі канцеляристи, секретарі, чи інші звичайні урядовці ГНОМ.

Зі спорту

ЛЕЩЕТАРСЬКА ПРОГУЛЬКА ДО КОМАНЧІ.

Відділ опіки над молоддю й родиною УЦК організує прогульку на краєві лещетарські змагання в Команчі, що відбудуться дня 14., 15. (Стрітення) і 16. лютого. Прогулька виїде з Кракова 15. II. в год. 0.15 і приїде на рано до Команчі. В Команчі приготувані нічліги й прохарчування. Прогульков- ці будуть мати й залізничну знижку. Ближчі пояс- нення дамо наступного тижня.

ЗМАГАННЯ ЗА «ВІДЗНАКУ ЛЕЩЕТАРСЬКОЇ СПРАВНОСТІ» В КРАКОВІ.

Як ми вже заповіли, змагання за «Відзнаку Ле- щетарської Справності» для Кракова уладжує кра- ківський курінь молоді 9. II. Зголошення приймає (також і нечленів куреня) УДК Краків, реферат мо- лоді, до 5. II. Лікарські оглядини 7. II. в год. 19.30 при вул. Льоретанській 18. в УДК. Змагання при- несуть собі обов'язково гарячий чай або молоко, для зміцнення після змагань. Збірка змагунів на останній зупинці «4» в год. 13.30, а початок вибігу в год. 14.30. Доси зголосилось до бігу на 12 км. 11-х змагунів вище 32 літ, 5 змагунів у віці від 18 до 31 літ, 5 юнаків і одна змагунка.

Посмертні згадки

ІВАННА КАНТОРОК

учителька народньої школи в Гоздеві, гру- бешівського повіту,

померла по довшій недужі в лікарні в За- місті 29. XII. 1940 р. Похована 30. XII. 1940 в Замісті. Сл. п. І. Канторок народилася 10. X. 1904 р. у Бродах. Учителювати почала в Люблинщині. Від 10. XII. 1939 р. працює в Мячині, потім Гоздеві, грубешівського по- віту. З заснуванням відділу Взаємної Помочі Українських Учителів у Грубешові, стає карним його членом. В особі сл. п. І. Кан- торок українське вчительство втратило до- сру педагогічну силу й активну громадянку. Вічна їй Память!

НІМЕЦЬКІ МОРЯКИ ВИКЛИКУЮТЬ ЗАХОПЛЕННЯ

ШАНГАЙ, 4. II. — Саме тепер прибув до Австралії один із членів обсади затоплено- го англійського корабля «Гомвуд». Він за- явив представникам щоденника «Морнинг Герелд», що виходить у Сідні, таке:

„Треба подивляти поставу добірних об- сад німецьких помічних кружляків на Ти- хому океані. Вони справді нас захоплюють. Ми ж — фахівці й тому вміємо побачити та оцінити кожний визначний осяг”.

Звіт цього моряка про затоплення ан- глійських кораблів «Метини», «Триестер», «Комети» та «Триедик», французького ко-

рабля „Льоту” та норвезьких кораблів „Рингвуд” та „Випні” видрукував, як ве- лику сензацію, „Шанхай Івнинг Повст”. „Німці — казали англійські моряки — по- водилися з нами добре. Зовсім не відноси- лися до нас вороже та робили все, що було в їх силах, щоб якнайбільше зробити при- емним життя полонених на німецькому по- мічному кружляку. Харч був добрий, їсти давали досить і добре. Коли перевозили 500 полонених на один з островів, то наперед переконалися, чи там є вода до пиття. Ли- шили їм багато харчів, а в додатку човен, щоб дати змогу їм звязатися з сусіднім островом”.

КАТОЛИЦЬКА ЕНЦИКЛЮПЕДІЯ В НІППОНСЬКІЙ МОВІ

Чітта дель Ватикано, 4. II. — Папі вручи- ли перший том католицької енциклопедії в ніппонській мові. Цей сам твір йоявиться у тритомовому виданні в китайській мові. Підчас праць над перекладом енциклопедії повстали поважні труднощі, бо ніппонська мова не має багатьох фахових висловів. Тому в цьому творі вжито багато чужих ви- словів, що торкаються релігійних справ і обрядів. Перекладові енциклопедії присвя- тили багато часу. Видає один з великих ніп- понських видавничих домів. Перший том має 800 сторін. У тексті багато рисунків і ілюстрацій творів мистецтва, що свідчать про великий мистецький рівень ніппонських малярів. Папа висловився з признанням про це видавництво.

ГЕНЕР. КОМІСАР БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

МОСКВА, 4. II. — Президія Найвищої Ради Світів надала совітському народньо- му комісареві для внутрішніх справ, Лав- рентієві Павловичеві Берії, титул „генераль- ного комісара безпеки держави” Таким чи- ном народній комісар для внутрішніх справ одержав найвищий службовий ступінь, який колинебудь мав його попередник. Берія, з походження грузин, покликаний був на те становище 17. XII 1938 як наслідник Ежо- ва. Це муж довіря Сталіна, що як член По- літбюра займав одне з найвищих партійних становищ в ССРСР.

ПАПСЬКА КОНСІСТОРИЯ БУДЕ ПО ВІЙНІ

ЛЮОН, 4. II. — „Парі Суар” повідомляє, що папа має намір скликати консисторію негайно після війни. На порядку нарад кон- систорії будуть справи, звязані з іменуван- ням кардиналів, патріархів і єпископів. Об- говорюватимуть також справи взаємня Цер- кви до нових держав, виховання молоді та відродження родинного життя. Останню консисторію перервали в 1870 р. з хвили- ною вибуху війни між Німеччиною і Фран- цією, та ніколи вже не скликували її. Май- бутня консисторія відбудеться у Ватикані.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

При всяких оголошеннях, що їх надсилають до Адміністрації для вміщення в часописах, треба надсилати одночасно належитість та подати, чи оголошення має бути вміщене в ЩОДЕННИКУ „Кр. Вісті” чи ТИЖНЕВИКУ, чи, може, в ОБОХ часописах.

Дрібні оголошення

Друзів і знайомих зі села Сулятичі і з околиці Жидачева пошукує Журовський Іван Gefangenennummer 15928 Stalag XX, A (5). 614 1-1

Осип Тракало із Таустого, повіт Заліщики — пошукує Івана Перецького, котрий перед війною перебував у Кракові. — Писати на адресу: О. Т. Gefangenennummer 40526 — Stalag XVII. A. Arb. 362/g. W. 615 1-1

Друзі і знайомі зі села Гордіня і околиці, пов. Самбір, відізнаються на адресу: Білинський Теофіл, Stalag XVII. A. Gefangenennummer 40736. 616 1-1

Пошукую студ. П. Хому зі села Терпільки, повіт Збараж і знайомих, для поруки в справі звільнення; писати на адресу: Богдан Загоруйко, Gefangenennummer 14273, Stalag XI. B. Kdo, 471. 1-1

Михайло Беш із Лавриковець, повіт Зборів, пошукує швагра Медведика Семена, — писати на адресу: Besz Mychajlo, Gefangenennummer 40763, Stalag XVII. A. Arb. 362/g. W. 618 1-1

Гриць Новосад із села Ростів, повіт Ковель пошукує своїх друзів, котрі служили в 15 п. п. у Дембліні: Боднарчука Якова, Маркевича Павла, Романюка Бориса, Мисюка Павліка, Кузнецова Фелікса і Дашкіля Сергія. Писати на адресу: Г. Н. Gefangenennummer 40679 A. 362/g. W. Stalag XVII A. 619 1-1

Василь Бачинський із Мужилова, повіт Підгайці, пошукує брата Михайла Бачинського, який останньо служив у 68 п. п. у Вжесьні. — Писати на адресу: В. Б. Gefangenennummer 40614, Stalag XVII. Arb. 362/g. W. 620 1-1

Самостійного книговода зі свідоцтвами і референціями потрібно до поважної торговельно-пром. фірми. Вимоги: Володіння німецькою мовою в слові й письмі, довголітня практика. — Зголошення слати до Адміністрації щоденника „Краківські Вісті” під „1553”. 4-5

Німецьке Тов. Обезпечень „Silesia”, представник для українців в Ген. Губернаторстві Інсп. Козій Степан, Краків, вул. Крупніча 22, м. 6. — Конто „Українбанку” в Кракові. Переводить обезпечення від вогню, влому цивільно-правної відповідальності, самоходової правної відповідальності, нещасливих випадків, транспортів. 457 14-21

ОГОЛОШЕННЯ.

Виділ Українського Освітнього Товариства в Кракові (давніше „Просвіта”) повідомляє всіх своїх членів, щоб ті, які ще не одержали виказки Товариства, зголосилися по відібрання їх в канцелярії Т-ва в днях від 1. лютого 1941 — до 15. лютого ц. р. включно в годинах 10—13 і 16—20 кожного дня. Списки тих, що мають відібрати виказки, є виставлені в У. Д. К. в Кракові та в домівці УОТ. (Краків — Адольф Гітлер-Пляц 12/II). Після назначеного речинця невідібрані виказки будуть уневажені. Від дня 15. II. вступ до домівки УОТ. дозволений тільки членам за виказками. 622 1-1 Виділ У. О. Т.

Янів Степан просить Степана Богдана з Добрян, повіт Стрий подати свою адресу, згідно порозумітися зі мною на адресу: Краків, Костюшки 30, м. 3. 609 2-3

КОНКУРС

Український Відділ Союзу Рільничих Зарібково-Господарських Кооператив в Любліні

розписує оцим конкурс на:

1) ревізора кооператив;

вимоги: високі кооперативні або торговельні студії, кооперативна, по змозі ревізорська практика, праця в українській кооперації.

2) люстраторів кооператив;

вимоги: принайменше середня освіта, фахова торговельна, або кооперативна освіта, практика в українських кооперативних установах, практика в люстраторській праці.

Подання з відписами документів (оригіналів не долучувати!) та опінією українських громадських установ вносити на адресу: Ukrainische Abteilung des Verbandes landw. Erwerbs und Wirtschaftsgenossenschaften — Lublin — Ostlandstrasse 4/II. 621 1-3

Українське Спедиційне Підприємство

Краків, Кроводерська 63 а. м. 8. і Вавжиньца 32, м. 8.

полагоджує замовлення солідно та швидко

І. ФЛІС.

ТЕЛЕФОН: 155-17.

1625 13-25

ВЕЧІР НОШІ У СЯНОЦІ.

Заходом Жіночої Секції при У. Д. К. у Сяноці відбудеться

„ВЕЧІР НОШІ”

у днях 15—16 лютого 1941 р.

На програму складаються: 1) Лемківське весілля. 2) Вечерниці. 3) Коляди. 4) Ревія строїв. Просимо до участі в 4-тій точці. Зголошення приймає п. Олена Ванчицька, Сянік, вул. Гловацького 10. 613 2-2

Турченко Іван, Холм, переслав 20. I. чеком Укр. В-ва в Кракові суму 60 зол. як оплату шкільну за уч. VII. в. Тараса. Тому, що точної адреси своєї ані ученика не подав, просимо зголоситися по гроші, бо вони не для нас призначені.

Українське Видавництво.

Шевське приладдя

всякого рода, пасти, вкладки до взуття, шкіряні й залізні, зберігачі підшви і т. д., дістанете найдешевше у гуртовому й детальнічому складі фірми

Г. Бронер у Кракові,

вул. Дітля 48, тел. 169-86 під німецькою комісарською управою. 545 Українська обслуга. 5-9

Данцінг-Бар в Українському Ресторані

Краків,

Вісльна 8.

Телефон 175-29.

кожного вечора

при чарівній музиці найкращої краківської оркестри дасть В.Ш. Гостям повну насолоду незабутніх вражень і милого настрою.

Власник Д-р Малецький

605 10-20

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., $\frac{1}{4}$ сторінки 180 зол., $\frac{1}{8}$ сторінки 150 зол., $\frac{1}{16}$ сторінки 80 зол. МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметр ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче. ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніальні по 50 сот. за слово. КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.”: Передплату треба вислати згорі. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо вислати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки в Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2143. З Німеччини на чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.

З Протекторату: чеками „Українського Видавництва” Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 — нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20 при висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати чинку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво”, Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 102-79. З друкарні „Нова Друкарня Денникова” під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamthalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomjak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag” G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei”, Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79